

De uitgaaf van dit blad geschiedt driemaal 's weeks, en wel *dingsdags*, *donderdags* en *zaturdags*, en wordt *franco* toegezonden tot de naastbij gelegen postkantoren, voor den prijs van f3 - 50 voor 3 maanden. Men kan zich altijd laten inschrijven op alle postkantoren en bij de voornaamste boekhandelaars. Voor deze stad en omliggende plaatsen, van waar hetzelfde bij de uitgevers wordt afgehaald, is de prijs slechts f3 - 00. Advertentien worden tegen 15 cents den regel geplaatst.

*Dicere verum
Quid vetat?*

HORATIUS

NOMMER 28.

'S BOSCH.

DINGSDAG, 6 MAART 1832.

Rusland.

St. PETERSBURG, den 11 february.

Wij hebben de troostvolle overtuiging der handhaving van den vrede van Europa en zijn niet weinig verwonderd over de geruchten van oorlog, welke menigvuldig in de buitenlandsche dagbladen vermeld worden.

Den 6 dezer hebben de keizerlijke gardes de kantonnementen, welke zij, na den veldtocht van Polen, in Courland en Livonie bezet hielden, verlaten en zich naar de hoofdstad op marsch gegeven. De eerste kolommen, bestaande uit cavallerie en de eerste afdeling infanterie, zullen tegen het einde der maand februarij alhier aankomen; zij zullen met geestdrift worden ontvangen. Volgens zekere tijdingen zal het opperhoofd der gardes, de groot-hertog *Michael*, die in hunne ongemakken en vermoeijenissen gedeeld heeft en die zich, sedert den verjaardag des Keizers alhier bevindt, zijne wapenbroeders te gemoet trekken, en de Keizer hen op de grenzen van het stedelijk gebied ontvangen. Velen der meest onderscheidene generaals van het rustsich leger bevinden zich thans alhier; daar men insgelijks het afgezonderde korps der gardes, hetwelk in Warschau in garnizoen was, verwacht, zal het getal der te St. Petersburg gekantonneerde gardes met 2 regementen cavallerie vermeerderd worden.

Portugal.

Berigten uit Lissabon van den 11 februarij, door fransche dagbladen medegedeeld, honden in, dat het portugesche bewind door eenen uit Madrid afgezondenen reubode de tijding had ontvangen van het uitzellen der vloot van don *Pedro*. Kort daarop was aan de beurs en op verscheidene openbare plaatsen het navolgende besluit aangeplakt:

«De Koning, onze meester, beveelt, dat alle koopvaardij-schepen, die op de Taag voor anker liggen, tot boven *Terreiro de Paço* moeten opvaren, ten einde de rivier geheel open en vrij te laten, opdat de batterijen, die aan de beide oevers opperigt zijn, zouden kunnen werken, zonder de schepen te beschadigen.»

«Graaf *de Bastos*, minister van marine.»

Bij een ander besluit waren ook alle vreemde schepen aan dezelfde bepaling onderworpen.

Wurtemberg.

STUTTGARD, den 23 february.

Wij *Willem*, bij de gratie Gods Koning van Wurtemberg.

Daar het regt der onderdanen van de staten, om aan de staatszaken het hunne bij te dragen, wezenlijk in het regt der verkiezingen bestaat, en daar, wanneer de verkiezingen gedaan zijn, dat regt is uitgeput; daar voorts de uitoefening van de politieke regten der burgers bij de constitutie geregeld is, en men, zonder de wettelijke orde te schenden en zonder aan de onafhankelijkheid der constitutionele staten, nadeel toe te brengen, geen nieuw lid in de door de constitutie daargestelde organisatie kan invoeren. Bevelen, na onzen geheimen raad te hebben gehoord; De oprigting der maatschappijen ten doele hebbende om over staatszaken te beraadslagen, aan de afgevaardigden instructien te geven of conferentien met dezelve te houden, is verboden. Aan de autoriteiten van politie zal bevel gegeven worden om aan dit verbod de hand te houden en zich gestrengelijk te gedragen tegen alle soortgelijke genootschappen, waar men ook zoude mogen trachten dezelve te vormen. Onze minister van binnenlandsche zaken is met de uitvoering der tegenwoordige ordonnantie belast.

Gegeven te Stuttgart, den 21 februarij 1832.

(Geteekend) WILLEM.

Het opperhoofd bij het departement van binnenlandsche zaken

(Geteekend) KAPFF.

Engeland.

LONDEN, 27 February.

Het laatste bericht over de cholera, kondigde 15 nieuwe lijders aan, waarvan er 13 bezweken waren. De *Globe* behelsde, dat er na dit bericht nog drie personen door de ziekte waren aangetast geworden. Dezelve had zich nu reeds in negen kwartieren van de stad verbreid. In Schotland was het met deze kwaal veel erger gesteld: te Glasgow waren 24 personen op eenen dag er van aangetast geworden.

De hollandsche consul te Londen, de heer *May*, had op Loijds de door ons gouvernement genomen quarantaine maatregelen doen aankondigen.

Frankryk.

PARIJS, 29 February.

De belgische kamers van koophandel zijn ijverig werkzaam aan het leggen van de grondslagen eens handels-tractaats met Frankryk; de vlaamsche linnenfabricateurs hebben reeds eene commissie benoemd, die zich naar Parijs tot een voorloopig onderzoek moet begeven. De eigenaars en ontgingers van mijnen gaan dit voorbeeld volgen. Aan de fransche producten van dergelyks gebruik zouden groote vrijheden vergund worden.

— In de *Gazette de France* van 27 februarij leest men het volgende:

«Men schrijft ons uit Madrid van den 16 dezer:

«De spaansche regering laat zich niet door begoochelingen vervoeren nopens de omstandigheden, waarin zij zich bevindt. Zij voorziet de mogelijkheid van eenen kamp met Engeland, en bereidt zich daarop voor. Men verzekert, dat zij aan de overheden op het eiland Cuba en aan de spaansche consuls in de Vereenigde Staten reeds kaperbrieven toegezonden heeft, om ze aan zoodanige reeders uit te geven, als geneigd mogten zijn om kapers tegen den engelschen handel uit te rusten, ingeval Engeland Spanje mogt aantasten.

«De mogelijkheid van eenen oorlog met Engeland boezemt hier geenerlei bekommering in. Spanje heeft niets, Engeland heeft veel te verliezen. Frankryk zal niet gedoogen, dat de Blearische eilanden eene engelsche bezitting worden; de regering der Vereenigde Staten zal het eiland Cuba beschermen. Indien vreemde troepen in Spanje ontscheept werden, dan zouden zij er hun graf vinden, en zwermen van kapers zouden op al de zeeën aan den engelschen handel inprenten, dat Groot-Brittanjn niet ongestraft de regten der volken met voeten zal kunne treden.»

Mgr. de bisschop van St. Flour heeft eenen herderlijken brief bekend gemaakt ter herstelling der geestelijke conferentien. Hij meldt daarin, dat zijn voorganger ook dit voornemen had gehad en dat hij zelf meende hetzelfde ten uitvoer te brengen, toen onverwachte gebeurtenissen het noodzakelijk maakten om de uitoefening te schorsen. Doch daar eene wet van staat de godsdienstige vrijheid beloofde, beijvert de prelaat zich om de laatste hand aan zijn plan te leggen. Men kan niet twifelen, zegt hij, aan het nut der geestelijke conferentien, wanneer zij met wijsheid en ijver gehouden worden: zij zijn een middel tegen de ledigheid, zij voeden den smaak voor de geestelijke studien, zij vermeederen de kundigheden der priesters, en dienen hun om over de moeilijke zwaarigheden der dogmatiek, der moraal licht te verspreiden, zij zijn een behoedmiddel zoo wel voor de slaauwheid als voor de buitensporige gestrengheid in het besturen der zielen; zij vereenigen de priesters onderling.

«Het is waar, zegt de prelaat, dat zij geenszins die gelukkige uitwerkingen zullen voortbrengen, indien men verzuimde, de onderwerpen, welke men aan haar moet behandelen, voor te bereiden, indien men er netelige (oiseuse) vraagstukken bediscussieerde, indien men er zich bitterheid, personaliteiten of vervoering van drift veroorloofde, en indien men duldde, dat zij in speelpartijen en in gastmalen ontvaardden. Maar waarom zouden wij, dierbare medearbeiders, dergelyke misbruiken vreezen? uw ijver en uw doorzicht, welke ons bekend zijn, geven ons de zekerheid dat die niet in onze vergaderingen zullen doordringen. Men heeft daartegen eenen waarborg weten te vinden in de ons omringende bisdommen, en het zal in het onza ook aan eenen dergelyken waarborg daartegen niet ontbreken.»

Bij den herderlijken brief is een reglement voor de conferentien gevoegd; hetzelfde is juist hetgeen nopens dit onderwerp het verstandigst is voorgekomen. De pastoors, desservitors, kappellaans en andere priesters van het kanton zullen zich, even als de jonge, tot de heilige orde verbondene geestelijken, naar dezelve begeven: geen leek zal in dezelve mogen toegelaten worden. De conferentien zullen in de sacristij of in de pastorij, maar nooit in de kerk gehouden worden. In elke vergadering zullen twee priesters schriftelijk de onderwerpen der conferentie voorbereid hebben en bediscussieren; de een zal de dogmatische en morale vraagstukken oplossen; de andere die betrekkelijk de Heilige Schrift en de liturgie. De conferentien zullen met het gebed beginnen en eindigen. Bij den maaltijd, die daarop zal volgen, zal alles eenvoudig en zedig wezen: men zal gedurende dezelve mogen zamenspreken, maar met behoorlijke zedigheid en deftigheid; men zal zich van alle staatkun-

dige discussien, onthouden; men zal zich niet bezig houden met nieuwe stelsels, welke tot niets anders geschikt schynen dan om de genooderden te verdeelen. De herderlijke brief en het reglement zijn van den 1 januarij II. Op den 6 januarij heeft mgr. de bisschop de te behandelen onderwerpen der conferentie voor de zes maanden van dit jaar, van mei tot october, bekend gemaakt. Deze onderwerpen zijn vraagstukken over de moraal op te lossen gevallen (casus positien), vraagstukken over de H. Schrift en de liturgie. Wat de vraagstukken over de moraal en de gewetenszaken betreft, ten dezen beveelt de prelaat aan, om de conférences d'Angers, en de theologie van Mans, Toulouse en Amiens te raadplegen; opzigtens de H. Schrift, de prolegomena van Bailly en den commentaris van Menochius; en, met betrekking tot de liturgie, het *Traité des Saints mystères* van Collet.

Belgie.

BRUSSEL, 1 Maart.

Z. M. is den 27 februarij van zijne reis naar Hehegouwen alhier teruggekomen.

— De kamer der afgevaardigden heeft, in hare zitting van gisteren, de voorgestelde wet op de jurij, met 48 stemmen tegen 7 aangenomen; 5 leden hebben zich onthouden hunne stem uit te brengen. De voornaamste bepalingen dezer wet zijn: dat de presidenten der hoven van assises het regt hebben, wanneer het aantal zaken zulks vordert, dezelve in serien te verdeelen, en voor iedere serie, bij loting, zes en dertig namen te trekken, die de lijst der gezworenen voor die serie zullen uitmaken, terwijl de gezworenen, op zekeren afstand van de plaats wonende, waar het hof van assises gehouden wordt, dagelijks eene schadevergoeding van f 1,50 kunnen reclameren.

Het ontwerp van wet betrekkelijk de verpligte diensteoefening, gedurende drie maanden 's jaars voor den eersten hand der burgerwacht was nu aan de orde. Het eerste artikel van het ontwerp, waarbij die verpligting vastgesteld wordt, door de kamer met 43 tegen 34 stemmen verworpen wordende, verviel het geheel ontwerp.

De discussie over de aannemingen van *Hambrouck* werden thans begonnen, doch ook in deze zitting niet ten einde gebracht.

— De senaat heeft in hare zitting van gisteren het ontwerp van wet, behelzende onderscheidene wijzigingen in het strafwetboek, aangenomen.

— De senaat heeft gisteren de wet aangenomen, waarbij eenige wijzigingen betreffende de jurij worden daargesteld.

— De inschrijvingen voor het op te rigten gedenkstuk voor den generaal *Ballard* hebben de som van 40,000 francs opgebracht; het leger alleen heeft voor 14,990 gulden bijgedragen. De inschrijvers zijn tegen aanstaanden zondag bijeen geroepen, om een bepaald besluit te nemen.

— Men bewapent op dit oogenblik de flotille, die zich in het bassin van het kanaal onzer stad bevindt. Voor eenige dagen zijn nog vier schoone gegotene stukken voor deze bewapening bestemd, uit de koninklijke gieterij hier aangekomen.

— Men verneemt uit eene goede bron, dat er den 24 februarij een consistorie moet gehouden zijn, in hetwelk de heer *Sterka* tot aarts-bisschop van Mechelen gepreconiseerd moet wezen. (*Courrier de la Meuse*.)

Van den 2.

In de vergadering, der afgevaardigden van gisteren zijn de beraadslagingen over de aanneming van den heer *Hambrouck* voortgezet doch niet geëindigd; nadat de heer *de Brouckere* benevens de heeren *van Meenen*, *Seron*, *Destouvelles* en *Osy* het woord gevoerd hadden werd besloten de zitting tot morgen voort te zetten.

Nederlanden.

HERTOGENBOSCH, 5 Maart.

In ons nummer van zaterdag den 18 februarij jl., hebben wij uit de *Bredasche Courant*, ter goeder trouw, overgenomen, dat de kolonels der artillerie, wier namen hieronder volgen, tot generaal-majoor door Z. M. waren benoemd; wij haasten ons dus op verzoek het navolgende mede te deelen.

« De kolonels der artillerie *Paravicini di Capelli*, *Kuytenbrouwer* en *List*, in de *Bredasche Courant* van den 17 februarij jl. n°. 41 gezien hebbende, dat de redacteur van dat blad zich niet ontziet zijne lezers op een voorgewend koninklijk besluit te vergasten, bij hetwelk de bovengenoemde kolonels zouden zijn bevorderd tot generaals-majoor der artillerie; hebben gemeend, het publiek opmerkzaam te moeten maken op de onbeschaamde, geheel onvoegzame handelwijze der redactie, om deze geheel van alle waarheid ontbloote mededeeling te hebben gedaan.

Zijlieden achten het zich tot pligt, gezegd artikel te verklaren voor een verdicht zamenraapsel, gesproken uit het brein van iemand, dien het blijkt onverschillig te zijn, waarheid of leugen aan het publiek mede te deelen.

Het zal genoemde kolonels aangenaam zijn indien de geaccrediteerde dagbladen, welke het aangehaald leugenherigt hebben

overgenomen, ook thans aan het bovenstaande eene plaats in hunne bladen gelieven in te ruimen.

De kolonels der artillerie,

W. B. E. Paravicini di Capelli; M. A. Kuytenbrouwer, List.

— Bij koninklijk besluit van den 10 februarij, heeft Z. M. goedgevonden te verklaren, dat de vervanging van den auditeur bij de schutterijen, voorgeschreven bij Hoogstdezelfs besluit van den 25 mei 1830, n°. 68, mede zal kunnen en behooren te geschieden in die gevallen, waarin hij ook door andere gegronde redenen, dan ziekte of afwezendheid, mogt verhinderd worden, zijne voornoemde betrekking te kunnen vervullen.

— Men verneemt, dat van regeringswege weder een aankoop is bevolen van 120 rij- en 480 trekpaarden voor de artillerie, tegen dadelijke betaling.

— De afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal hebben het ontwerp van wet tot daarstelling eener belasting op de steenkolen, onderzocht.

Men verneemt dat het ontwerp van wet ter belasting op de zeep, vele wijzigingen heeft ondergaan.

Aan de leden der kamer is overgelegd de memorie van toelichting der voorgedragene ontwerpen van wet, houdende veranderingen en wijzigingen in het eerste boek van het burgerlijk wetboek.

De voornaamste veranderingen, welke het eerste boek van het burgerlijk wetboek heeft ondergaan, bestaan in de volgende vyftien hoofdpunten, als 1°. De toestemming der ouders in het huwelijk hunner kinderen alleen volstrekt noodzakelijk, gedurende derzelver minderjarigheid; 2°. de noodzakelijkheid der toestemming van voogden in de huwelijken hunner pupillen, naar den regel; 3°. het beginsel, dat, na den volen ouderdom van dertig jaren, geene ouderlijke toestemming hoegenaamd in het huwelijk hunner kinderen gevorderd wordt; 4°. de bepaling dat een crimineel vonnis niet zal beslissen, ten aanzien van de wettigheid of onwettigheid van een huwelijk; 5°. de wederinvoering der wettelijke algeheele gemeenschap van goederen door het huwelijk, als beginsel van het gemeene regt, als van ouds; 6°. de regtsbeginselen omtrent huwelijksche voorwaarden, gemeenschap van winst en verlies, en omtrent gemeenschap van de vruchten en inkomsten, wanneer die vruchten van gemeenschap bij huwelijksche voorwaarden niet mogten zijn uitgesloten; 7°. de ontbinding des huwelijks bij langdurige afwezigheid van een der echtgenooten; 8°. dezelfde ontbinding bij regterlijk vonnis, na scheiding van tafel en bed; 9°. de wederinvoering van wettiging van natuurlijke kinderen, in bepaalde gevallen, *per rescriptum principis*; 10°. de wederinvoering van het oude beginsel dat het huwelijk meerderjarig maakt; 11°. de afschaffing van alle wettelijke voogdij, behalve die der ouden; 12°. de bevoegdheid van den overblijvende echtgenoot, om, na scheiding van het bed, onder zekere voorzorgen en bepalingen, een winstgevend bedrijf, in het belang der minderjarige kinderen, in gemeenschap aan te houden; 13°. de afschaffing der fransche emancipatie of handligting; 14°. het afschaffen der uit het fransche regt overgenomen bepalingen, omtrent het toevoegen van eenen raadsman aan personen, ten opzichte van welke gedane verzoeken van curatele zijn afgewezen; en 15°. eindelijk, het systeem omtrent afwezenden en afwezendheid. Behalve deze veranderingen, zijn een aantal artikelen gewijzigd, heeft er het geheele wetboek door eene gelijkmaking van uitdrukkingen plaats gehad, of zijn gedeelten van hetzelfde door doelmatiger redactien vervangen.

Men leest in den *Godsdienstvriend* den volgenden brief, gedagteekend

Naarden, den 27 February 1832.

Aan den redacteur van den *Godsdienstvriend*.

Weledele heer!

Daar ik in uw tijdschrift, wegens de noord-brabandsche schutterij, die te Amersfoort garnizoen hield, eenige bijzonderheden gelezen heb, zal het u wellicht aangenaam wezen, ook over het tweede bataillon, dat in onze stad garnizoen gehouden heeft, een kort verslag te kunnen mededeelen:

De manschappen, welke dit bat. uitmaken, zijn voor vijfzede gedeelten katholieken. Zij hebben zich in deze plaats allexins loffelijk gedragen. Gedurende eene maand was een gedeelte luaner bij de burgers geïnkwardierd; doch niet eene klacht is tegen iemand hunner bij het bestuur ingebracht. De burgers getuigen eenparig, dat geen garnizoen hen ooit in stilte en zedigheit overtroffen heeft. De officieren waren ook over hun gedrag en over hunne vorderingen in de krijgsoefeningen zeer tevreden. Het bleek duidelijk genoeg, dat hunne goede eigenschappen als krijgslieden, haren grond hadden in opregte godsdienstigheid. In dit punt strekten zij der gemeente van Naarden tot ware stichting. Op de zondagen en voornaamste feestdagen kwamen zij te half elf ure naar de kerk, waar zij de H. Missa en de predicatie, die alsdan uitsluitend voor hen gedaan werd, met waren eerbied en stille aandacht hoorden. Op de mindere feestdagen werd, op een alsdan meer geschikt uur [de heilige dienst

voor hen verrigt. Door de week kwam een groot aantal hunner te half 8 ure, en toen zij op dat uur niet meer konden, te 7 ure ter kerk. Voor hunne overledenen werd telkens een uitvaartdienst gehouden, en nooit bleven zij in gebreke om dezelve in grooten getalle, bij te wonen, en voor elken afgestorvenen spits broeder te komen bidden. Reeds voor kersmis waren sommigen begonnen, met zich door eene boetvaardige biecht, tot het ontvāngen van het heilige der heiligen voor te bereiden; anderen hadden in de ziekenzaal de H. Sacramenten ontvangen; velen hadden van eenen verloftijd gebruik gemaakt, om zulks in hunne woonplaatsen te doen, en de meeste hunner naderden alhier in den Kerstijd tot de Tafel des Heeren Door zulk een gedrag hadden zij aller achtting verworven. En het was dan ook met een gevoel van droefheid, dat men hun op den 21 januarij 11., van hier naar Middelburg zag vertrekken.

U. Ed. Dw. Dienaar.

OVER DE GRONDBELASTING.

In de twee vorige nummers van dit dagblad is het bedrag medegedeeld, zoo als de grondbelasting voor het jaar 1832 over de provincien zal worden omgeslagen, alsmede zoo als die waarschijnlijk naar de verkregene uitkomsten van het kadaster voor de volgende jaren zal wezen, indien bij de kantonale vergaderingen niet zal worden aangetoond, dat de gedane schattingen overdreven zijn.

Men heeft tevens de belanghebbende opmerkzaam gemaakt om de kadastrale lijsten der eigendommen met geene onverschilligheid te behandelen; want daarin eenmaal berust hebbende, zal men zich de nadeelen moeten getroosten.

Volgens de bestaande verordeningen voor de grondbelasting, moeten de gebouwen naar deszelfs gewone huurwaarde geschat worden, en niet naar eene toevallige hoogere verhuuring of voor een tijdelijk gebruik, waarin door eene meerdere dan gewone benadeeling der gebouwen eene tijdelijke hoogere huur worde verkregen. — Na de gedane schatting van huizen, moet een vierde van de geschatte huur worden afgetrokken, berekend voor het onderhoud en de lasten, en de overige drie vierde blijft de zuivere huur, waarnaar de belasting berekend wordt, die op ongeveer dertien ten honderd van de huurwaarde zal uitkomen, behalve de opcenten. Van fabrieken en trafieken moet een derde worden afgetrokken.

De huizen zijn in 33 klassen verdeeld, en zoo als men verzekert, dan zou het een vierde en het een derde van de huurwaarde op de rondgezondene lijsten van het kadaster reeds zijn afgetrokken. Men behoort dus voor de huizen een derde en voor de fabrieken de helft te voegen bij het bedrag der klasse, waaronder de gebouwen gebragt zijn, om de onzuivere huurwaarde te hebben. De nummers der klasse, waarin de huizen en gebouwen gebragt zijn, staan op het onderste gedeelte van de lijst. Het is dus tot ieders belang zulks goed na te zien, en bij bevinding, dat de schatting te hoog is gedaan, daarover het bezwaar bij de regering in te dienen. Voor zoo verre men heeft kunnen nagaan, kan men gerust zeggen, dat de schatting, zoo van de gebouwen als landerijen in dit canton overdreven hoog is gedaan.

De huurwaarde, waarop vele bekende huizen gebragt zijn, is nimmer kunnen bedongen worden; vele huizen zijn nooit tot dien prijs verhuurd geweest, zelfs niet voor een tijdelijk gebruik; eenige fabrieken zijn overdreven geschat, zoo als ook de moestuinen en andere eigendommen, en vooral de bouw- en hooglanden, die rondom deze stad gelegen zijn, die ieder jaar twee ja drie reizen gevaar loopen van geïnuudeerd te worden.

Indien de schattingen op die wijze ook in de overige kantons van deze provincien gedaan zijn, dan kan het geene verwondering baren, dat de bekomen uitkomsten van het kadaster de deelig op dezelve zullen zoo werken. (Medegedeeld.)

VERDRAAGZAAMHEID.

Verdraagzaamheid is het woord dat door velen gebezigd maar door weinigen in het burgerlijk leven gevolgd wordt.

Wat heeft men zedert jaren de verdraagzaamheid niet hoog hooren uitbarinnen, en meestal door diegenen, wier onverdraagzaamheid uit hunne handelingen zoo blijkbaar was.

Wanneer men de Noord-Nederlandsche dagbladen en bijzondere gesprekken raadpleegd dan moet door ieder onbekende daaruit de slotsom worden opgemaakt dat de onverdraagzaamheid in Noord-Brabant haren zetel heeft gevestigd, terwijl aan de overzijde der rivieren alles verdraagzaamheid is; en om eene gelijke verdraagzaamheid ook in dat gewest daar te stellen heeft men zich zedert jaren beijverd, de zoogenaamde onverdraagzamen, als ook daartoe ongeschikt, zoo veel mogelijk uit alle collegien en posten te weren.

Ofschoon het reeds van den aanvang blijkbaar geweest is, dat het bij deze zoogenaamde verdraagzamen voldoende was, roomsch katholijk te wezen om als onverdraagzaam te worden beschouwd, zoo heeft dit gevoelen na den opstand in de zuidelijke provincien telkens duidelijker beginnen door te stralen, en het schijnt dat men reeds tot dat tijdstip is genaderd, waarin men zulks openlijk durft verklaren. — Het dagblad de Neder-

landsche Gedachten maakt daar geen geheim meer van; in deszelfs nummer 33, van 2 maart 11., verklaart men openlijk, dat de verdraagzaamheid, welke in dat tydschrift ten aanzien der katholyken in acht genomen wordt, geene verdraagzaamheid ten aanzien der R. C. Kerk is, en dat het catholictismus moet bestreden worden. Onnoozele Nederlanders! wanneer zulks uwe gedachten zijn. Weet gij dan niet, dat die Kerk reeds over de achttien eeuwen bestaan heeft, en op dien steenrots is gebouwd tegen welke al uw belegerings-geschut niets vermag. — En gij, armzalige redacteur! weet gij dan ook niet dat meer dan een derde der bevolking van het zoogenaamd oud Nederland tot die moederkerk behoort, en dus geenzints in uwe Nederlandsche Gedachten zal deelen.

Er is nooit een tyd geweest, vervolgen die zich opgeworpen procuratie houders van het volk van Nederland, waarin op de voortzetting van het afgebroken werk der Hervormers, eene hoerlyker uitkomst kan worden verwacht. Ja! wanneer gij de magt in handen had, dan zouden de bloedplacaten van vorige eeuwen ten dezen tot hulpstroepen kunnen genomen worden. Dan getuigt, dat wij onder eene grondwet leven, die onzen geëerbiedigden Koning zal weten te handhaven en waarbij de R. C. Kerk en meer dan een derde van Hoogstdezelfs getrouwe onderdanen in hunne rechten zijn gewaarborgd, zoodat uwe pogingen van die zijde vruchteloos zullen wezen.

Begint dus eerst, mannen der hervorming, het onder elkander eens te worden, en tracht dan door gegronde redenen te bewijzen dat het oude versleten is, dat het oude gebouw moet worden afgebroken en dat men zonder zichtbaar kerkgenootschap ofschoon onder elkander verdeeld, evenwel die algemeene christelijke Kerk kan uitmaken, die men hooren en gehoorzamen moet om niet als heiden en zondaar te worden gehouden.

Of is het voldoende van onroomsch te wezen om tot die Christelijke Kerk te behooren? en om in den schoot der verdraagzamen te worden opgenomen?

Wij zullen hiermede onze opmerking staken, en van den schrijver van voornoemd dagblad eene nadere verklaring inwachten en wanneer de waarheid hulde gedaan wordt, dan zal blijken dat men met zulke opmerkingen te maken, geene andere bedoeling heeft dan om de geesten voor te bereiden om die tijden terug te wenschen, die gelukkig zich nog maar bij weinigen kunnen herinnerd worden.

Le droit de grace est le plus bel attribut d'un monarque.

MONTESQUIEU.

Wij vernemen dat het aan Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, in zijne hooge clementie heeft behaagd aan Mr. Jan Schouten, ex-auditeur-militair, aan wien Hoogstdezelve reeds jaren geleden gratie heeft veeleend van de criminele straffen met de gevolgen van dien, hem door het hoog militair geregtshof opgelegd, thans daar en boven te verleenen opene brieven van abolitie in forma, van dezelfde straffen en gevolgen. — Indien wij wel onderrigt zijn, hebben deze koninklijke opene brieven van abolitie eenen lateren datum dan het arrest van het hof van cassatie, dat het beroep, waarvan wij in ons vorig sommer hebben melding gemaakt, heeft verworpen. — Het koninklijk besluit van abolitie, bij opene brieven, zou den naderen uitdrukkelijken hoogen wil en de bijzondere gunst van Z. M., ten opzichte van den impetrant, inhouden van hem niet alleen remissie van de straffen te verleenen, maar volledig in alle verloren burgerlijke regten te herstellen; gelijk bij wettelijke rehabilitatie kan geschieden, wanneer een veroordeelde na het einde der straf, zijne burgerlijke regten wil herkrigen.

Allen eerbied voor 's Konings hooge clementie hebbende, zoo wenschten wij echter, tot voorkoming van alle mistastingen en, in het belang der burgers, die met Mr. Jan Schouten in betrekking kunnen zijn of kunnen komen, dat de hem gegevene opene brieven van abolitie mogten worden geënterineerd en even gelijk de opene brieven van adel, in het Staatsblad werden geplaatst, ten einde alle mogelijke publiciteit daaraan te geven. — Het is een wensch, dien wij, nederig de vrijheid nemen in het belang der maatschappij openlijk aan den dag te leggen, te meer omdat de opene brieven van abolitie tot wegneming van alle misverstand, eene nadere interpretatie van het vroeger koninklijk besluit van gratie zouden bevatten en de vragen veelligt daarin ook worden opgelost of Mr. Jan Schouten moet beschouwd worden, reeds door het koninklijk besluit van gratie of nu eerst door de opene brieven van abolitie zijne burgerlijke regten te hebben herkregen, of wel zijne burgerlijke regten zelfs nooit te hebben verloren. — Kwestien even zoo belangrijk voor de maatschappij als voor den thans geaboleerden zelve.

Misiriā succurrere disco.

OVER DE SPIONS IN EENE MONARCHIE.

Heeft men in eene monarchie spions noodig? Goede Vorsten zijn niet gewoon dezelve veel te gebruiken. Zoodra een mensch de wetten getrouw in acht neemt, dan voldoet hij zijnen geheelen pligt aan den Vorst. Hij behoort ten minsten zijn huis tot eene vrijplaats te hebben, en in zijn verder gedrag veilig te zijn — het bespieden zou mogelijk draaglijk wezen, indien

het door ordentelijke lieden kon worden uitgevoerd; maar men kan uit de gewone eerloosheid van die menschen, welke hetzelfde doen, zeer gemakkelijk tot de eerloosheid van dit werk besluiten.

Een Vorst moet zijne onderdanen met opregtheid, met openhartigheid, met volkomen vertrouwen behandelen. Hij, die zoo veel angstvalligheid in zijne daden toont, is even als een tooneelspeler, welke verlegen is, om zijnen rol wel uit te voeren. Wanneer hij over het algemeen ziet, dat de wetten in hare volle kracht zijn, en geëerbiedigd worden, dan kan hij zich gefust in veiligheid rekenen. De algemeen goede loop der dingen kan hem voor het gedrag van bijzondere ingezetenen ten waarborge strekken. Hij hebbe geene bekommernis, hij kan nauwelijks begripen, hoezeer men over het algemeen geneigd is, om hem te beminnen. En waarom toch zou men hem niet beminnen? Hij wordt gewoonlyk voor de bron van al het goede, hetwelk er gebeurt, gehouden, terwijl al de straf oefeningen op rekening van de wetten gesteld worden.

Hij vertoone zich nimmer aan het volk, dan met een vrolijk en bedaard gelaat, zijner roem zelve deele hij ons mede, terwijl zijne magt ons staande houdt; het is een zeker bewijs, dat men hem bemint, wanneer men vertrouwen in hem stelt, en wanneer zijne ministers eenige weldaad weigeren, dat men zich dan verbeelt, dat de Vorst dezelve zou toegestaan hebben. Zelfs in de algemeene rampen beschuldigt men zelden zijnen persoon. Men beklagt zich, dat de algemeene klagen niet tot hem kunnen doordringen, en dat hij door bedorven menschen als bezet gehouden wordt. Het gewone woord van het volk is, *wist het de Vorst maar!* deze woorden behelzen eena soort van inroeping van zijnen bijstand, en een bewijs van het vertrouwen, hetwelk men in hem stelt. (Montesquieu.)

OVER DE NAAMLooZE BRIEVEN.

De Tartaren zijn verplicht, hunnen naam op hunne pijlen te zetten, ten einde men zou kunnen weten, door wien dezelve geschooten waren. Philippus de Macedonier werd, in de belegering van eene stad, gewond, en men vond op den pijl geschreven, *Aster heeft deze doodelyke wond aan Philippus toegebracht.* Indien diegeenen, welke een mensch willen aanklagen, zulks enkel ter bevordering van het algemeene welzijn doen, dan zullen zij zich met hunne aanklagt niet tot den Vorst vervoegen, welke ligtelijk vooringenomen kan worden; maar dan zullen zij dezelve aan de gewone overheden voordragen, welke in hun onderzoek zoodanige regels volgen, die voor niemand te vreezen zijn, dan voor de wasehe beschuldigers. Dus, wanneer zij de wet niet ten scheidsman tusschen hun en den aangeklaagden begeeren te hebben, tonnen zij even daardoor, dat zij reden hebben om voor de wet te vreezen. En dan is zeker de geringste straf, welke men hun kan aandoen, dat men hun geen geloof geeft. Men kan op zoodanige beschuldigingen nimmer acht geven, dan in zoodanige gevallen, welke de gewone langwyltigheid der justitie niet kunnen toelaten, en wanneer het om het lezen van den Vorst te doen is. In zoodanige gevallen kan men gelooven, dat de aanklager eene uiterste poging heeft gedaan, waardoor zijne tong losgebroken, en hij aan het spreken geraakt is. Maar in andere gevallen moet men met den Keizer *Constantin* zeggen: *ewij kunnen hem, die geenen beschuldiger heeft, niet voor schuldig houden, al ontbreekt het hem aan geene vijanden.* (Idem.)

46. * * Heden overleed zeer subiet, tot mijne bittere droefheid, aan de gevolgen eener slijmberoerte, mijne teeder beminde Echtgenoot **G E E B T R U D A V A N D E R H O O R N**, in den onderdm van 76 jaren, na voorzien te zijn van de laatste H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, en na eene allergenoeglykste Echtverbintenis van ruim 37 jaren. — Vrienden en bekenden gelieven dezen, tot bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Vinkveer, 28 februarij 1832. **CORR. KROES.**

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

49. * * Bij **C. VAN G E M E R T** en Zonen, te 's Hertogenbosch, is van de pers gekomen en mede verkrijgbaar bij Gebroeders **L A N G E N H U Y S E N** en **P. S T O K Y I S** alhier en bij de wed. **J. K A N G E M E R T**, te Tilburg:
H E R D E R L I J K E V E R M A N I N G E N van den Hoogwaardigen Heer **H E N R I C U S D E N D U B B E L D E N**, Administrator Apostolicus van het voormalig Bisdum van 's Hertogenbosch, aan zijne Medeherders en en onderhoorige Geloofsge-nooten. Prijs 10 cents.

's Hertogenbosch, bij de **GEBROEDERS LANGENHUYSEN**, drukkers en uitgevers.

41. * * Bij **V A N G U L I C K E** en **H E R M A N S**: Boekhandelaars te *Brada*, is van de Pers gekomen, **AVOND HYMNE IN GODS TEMPEL.** Ten Proeve naar *Alph. de La Martina*. Prijs 20 cents.

48. * * Bij **T. L. T H O M P S O N**, Boekdrukker en Verkoopster te *Rotterdam*, is gedrukt en te bekomen:
1°. **SEGNER'S 52 MEDITATIEN OP V E R S C H I L L E N D E S C H R I F T U U R T E K S T E N**, door **T. V. S T A V E L E N**. — 2°. **O V E R D E N K I N G E N B I J H E T L I J D E N V A N J E S U S C H R I S T U S**, door **M. B E N V E Z A I**, uit het Fransch door **T. V. S.** — 3°. **O V E R D E N K I N G E N B I J H E T L I J D E N V A N J E S U S**, door **J. M. S A I L E R**, uit het Hoogduitsch door **M. A. V A N S T E E N W Y K**, **R. K. P.** en Pastoor te *Zoetermeer en Zegwaard*. — 4°. **G E B E D E N B I J H E T H E I L I G G R A T**. — 5°. **O V E R D E N K I N G E N B I J H E T L I J D E N V A N J E S U S**, op iederen dag van den Vasten, met de Gebeden onder de Heilige Mis, door **J. A. O P P E N H E I M**, **R. K. P.** en Pastoor te *Amsterdam*. — 6°. **V O L L E D I G L E E S E N G E B E D E N B O E K**, van **J. M. S A I L E R**, 1-5 Afslevering; de 6^e Afslevering is ter perse en zal spoedig worden uitgeven. — 7°. **B R I E V E N U I T A L L E E E U W E N D E R C H R I S T E L I J K E T I J D R E K E N I N G**, door **J. M. V A N S A I L E R**, vertaald door **M. A. V A N S T E E N W Y K**. 1-4^e Bundel, de 5^e Bundel is ter perse. De inszakening op dit belangrijk Werk blijft geopend tot den 15 April. — 8°. **R O O M S C H K A T H O L I J K E A L M A N A K** voor het Schrikkeljaar 1832.

Bij denzelven zijn mede ter perse en zullen spoedig het licht zien. — 1°. **T R I N T V A S T E N P R E E K E N**. — 2°. **E P I S T E L S E N E V A N G E L I E N**. — 3°. De 4^e druk van het **G E B E D E N B O E K V O O R R. K.** van **J. J. N A T T E R**, uit het Hoogduitsch vertaald door **M. A. V A N S T E E N W Y K**, **R. K. P.** — **N. B.** Alle deze werken kan men bij de **GEBROEDERS LANGENHUYSEN** te *'s Bosch*, mede bekomen.

47. * * **J. O. C O O L E N**, Vendumeester te *'s Bosch*, zal op donderdag den 26 April 1832 en volgende dagen, des namiddags ten 2 ure, ten zijnen huize, door verandering van *Affaire* van **J. C O P P E N S** en **Z O O N**, te *'s Bosch*, verkoopen:
Een complete **B O E K W I N K E L**, bestaande in: Eene groote partij welgebonden **R. K. K E R K B O E K E N**, Latijnsche, Fransche en Hollandsche **S C H O O L B O E K E N**. Eene aanzienlijke partij **W E R K E N** in **B L A D E N**, alle soorten van **S C H R I J F B E H O E R T E N**, waarbij gevoegd is eene fraaie verzameling van differente Theologische en andere **W E R K E N** in onderscheidene **T a l e n** en **W e t e n s c h a p p e n**, waarvan de **C a t a l o g u s** 14 dagen te voren, bij den Vendumeester **J. O. C O O L E N**, voor 10 cents verkrijgbaar is; zijnde de **B o e k e n** daags voor de Verkooping van des morgens 10 tot 12 en van des namiddags 2 tot 5 uren te zien. **N. B.** De Boekdrukkerij en Bindery zal door **J. C O P P E N S** en **Z o o k** gecontinueerd worden, beveelt zich in ieders gunst, belooft eene prompte en eiviele bediening.

B E K E N D M A K I N G E N .

44. * * Op voordeelige voorwaarden **U I T D E H A N D T E H U U R**: een **P A A R D E N O L L E M O L E N**, staande en gelegen op de Kruisstraat, onder *Rijnmalen*. Aan te vaarden den 1 mei aanstaande. Men adresseert zich bij den eigenaar **N. v. E R P**, Bronwer te *Os*.

50. * * **B E L A N G R I J K B E R I G T**: **J. O P P E N H E I M**, Geestkundige van *Londen*, maakt bij deze aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij voornemens is in het begin der aanstaande week van hier te vertrekken, en noodig een ieder uit, die **G L A Z E N B R I L L E N**, **L O R G E T T E N**, **T O G N E E L** en **V E R R E K I J K E R S** enz., moogt noodig hebben, zich deze week daarvan te voorzien, terwijl hij in langen tijd niet zal terug komen. Hij is te spreken of te ontbieden van des morgens 9 tot 12, en des namiddags van 3 tot 5 ure, in de *Hinthamerstraat* bij de *Markt*, **Wijk A**, N°. 58 te *'s Bosch*.